

Uitvoeringsrichtlijn Steenhouwwerk

(URL 4007)

In de Uitvoeringsrichtlijn Steenhouwwerk staan de eisen voor goed onderhoud- en restauratiewerk aan natuursteen aan monumenten

Veel monumenten bevatten natuurstenen elementen. Denk aan waterslagen, kozijnomlijstingen, dorpels, venstertraceringen, maar ook trappen, balustrades en afwerkingen in gevels en daklijsten. Deze richtlijn bevat belangrijke informatie over de restauratie van het stenhouwwerk aan monumenten, zowel binnen als buiten. In de richtlijn komen 2 soorten stenhouwwerk aan de orde.

- Steenhouwwerk. In de uitvoeringsrichtlijn wordt dit aangeduid met de term 'afschrijfbaar'. Dat wil zeggen het natuurstenen onderdeel met ambachtelijke instrumenten (zoals een mal) is op te meten en dus exact kan worden nagemaakt.
- Beeldhouwwerk. Hiermee worden de niet-afschrijfbaar werkzaamheden bedoeld. Deze delen zijn dus niet exact te kopiëren. Denk hierbij aan een ornament of een beeld.

Een stenhouwwerkbedrijf dat aan de uitvoeringsrichtlijn stenhouwwerk voldoet, moet de juiste kennis en expertise in huis hebben. De richtlijn stelt dan ook opleidings- en ervaringseisen. Hieronder staan een aantal aandachtspunten waar u als eigenaar mee te maken kunt krijgen. De volledige tekst van deze uitvoeringsrichtlijn is te vinden op de [website van Stichting ERM](#).

Vorbereiding

Eerst moet duidelijk worden wat de staat is van de aanwezige natuurstenen onderdelen. Zijn ze beschadigd? Zo ja, om welke schadevorm gaat het dan en wat zijn de oorzaken? Is het natuursteen bijvoorbeeld aangetast door ingesloten verontreinigingen (zwakke plekken in het materiaal zelf) of door externe oorzaken zoals roestende bevestigingen? Ook moet de omvang van het probleem worden onderzocht. Aan de hand daarvan kunnen beslissingen worden genomen over behoud of (gedeeltelijke) vervanging. Er kan worden gekozen het natuursteen te conserveren, repareren en in het uiterste geval te vernieuwen. Hierbij speelt niet alleen de conditie, maar ook de cultuurhistorische waarde een rol. In dit stadium moet ook worden vastgesteld of het nodig is om een vergunning aan te vragen.

Uitvoering

Detailering

Met de detailering wordt de specifieke afwerking van het natuursteen bedoeld. De uitvoeringsrichtlijn Steenhouwwerk stelt eisen aan de juiste afwerking zoals een bepaalde frijnteknik (het aanbrengen van een geribbelde textuur) of bouchardeerteknik (het opruwen van het steenoppervlak) wordt aangehouden.

Materiaalkeuze

Deze uitvoeringsrichtlijn staat voor het grootste deel in het teken van de verschillende soorten natuursteen. Zo staan de kenmerken van de soorten beschreven, de bijbehorende kwaliteitseisen, de te gebruiken verwerkingstechnieken en typische schadeverschijnselen. Uw uitvoerder vindt hier ook bestekteksten waarbij is aangegeven voor welke situatie deze natuursteensoorten geschikt zijn. Ook bevat de uitvoeringsrichtlijn informatie over andere relevante materialen zoals lijnen, mortels en bevestigingsmaterialen.

Bewerking , behandeling en verwerking

Als steenhouwwerk (gedeeltelijk) moet worden vervangen, is niet alleen de keuze voor het juiste natuursteen belangrijk maar ook de juiste verbinding en vaak de aansluiting op het omliggende werk en andere materialen. De uitvoeringsrichtlijn bevat veel aanwijzingen voor toe te passen technieken.